

1

BRIGITTE

Schoenen zeggen alles over iemand, daarvan is Brigitte overtuigd. Om die reden werkt zij in een schoenenzaak en neemt zij haar werk bloedserieus. Ze is pas tevreden als de klant met dié schoenen naar huis gaat die hem of haar, haar vooral, optillen naar een hoger plan. Schoenen die de koper iets vertellen over zichzelf wat ze nog niet wist tot ze ze aantrok. Tegelijkertijd, en dat was de kunst vond Brigitte, moesten ze niet zo extravagant zijn dat de koper ze niet meer aantrok. Ze moesten niet zoveel van het oorspronkelijke karakter van de koper verschillen dat het thuis botste. Dat was zeker niet de bedoeling.

Zelf draagt ze alles, afhankelijk van hoe ze zich voelt, het liefst Jimmy Choos, of Manolo's, maar op een casual dag kunnen All Stars ook. De enige schoenen die ze echt nooit, maar dan ook nooit zou aantrekken met nog geen miljoen erbij, zijn Crocs, dat zijn wel de allerlelijkste schoenen die er zijn en die zouden verboden moeten worden, daar was ze heel eerlijk in. Sommige schoenen zouden écht verboden moeten worden.

Veel vrouwen gaan voor draagcomfort, schoenen die lekker zitten, en om die reden dragen Hollandse vrouwen hun

schoenen veel te lang door en kopen ze veel te veel truttige schoenen zonder hak. Waarbij ‘truttig’ weggelaten kan worden, want zonder hak is per definitie truttig. Brigitte heeft zelf maat 39, de maat waarin de meeste schoenen wel vrouwelijk ogen maar waarbij je met bepaalde modellen echt moet oppassen dat je er niet uitziet of je ski's aan je voeten hebt.

Een dichte, doorlopende schoen, zonder afleiding of onderbreking kan er heel snel veel groter uitzien dan een schoen waarbij de verschillende delen onderbroken worden, bijvoorbeeld door een wisseling van kleur of materiaal, door het ontwerp van de hak, of door de afwerking van de sluiting en de keuze daarvan.

Kleur is altijd een issue. Altijd: je kunt geen schoenen kopen zonder eerst een kleur te kiezen.

Balans is ook altijd een issue: heeft de ontwerper de balans goed gekozen? Vooral met de hoogte van de hakken die Brigitte draagt, is balans belangrijk, er zijn schoenen waarbij ze bijna voorover valt wanneer ze erop loopt, bij andere schoenen helt ze zo ver achterover dat het lijkt of ze aan de trapeze op een boot hangt. Kleur, balans en merk. Het merk van de schoen is zonder meer belangrijk. Het hoeven geen Manolo's of Jimmy Choos te zijn, maar dan moeten het of geaccepteerde andere merken zijn, of schoenen van een onbekend merk, maar dan van een ontwerper die nog niet is doorgebroken en wel op het punt staat dat te doen.

Brigitte wilde zelf schoenen gaan ontwerpen, maar op de schoenenvakschool bleek ze onhandig te zijn. Ze verspilde de materialen, het leer, het suède, de veters, en de ringen, de kralen, de knopen en het elastiek voor de afwerking van de band over de wreef.

‘Het geeft niks,’ zei de directeur die haar van school stuurde, ‘jij hebt weer andere talenten.’

Brigitte keek de man aan, hij droeg een slecht zittend, gekreukeld pak en schoenen waarvan de zool versleten was en waarvan zij onmiddellijk kon zien dat ze niet van echt leer waren maar van skai. Want ze glommen niet, zoals leer doet wanneer het oud is, maar ze waren dof en op de plekken waar spanning stond, boven op de wreef en langs de grote teen, zag ze scheurtjes, iets wat leer nooit, maar dan ook nooit doet: onder spanning scheuren.

‘Jazeker,’ antwoordde Brigitte hem, ‘ik heb andere talenten, ik kan namelijk schrijven en binnenkort zult u in de boekhandel een boek van mij kunnen kopen.’

‘Dat is fijn Brigitte,’ zei de directeur en hij keek niet eens onopvallend op zijn horloge, ‘veel succes ermee.’

‘U ook,’ zei Brigitte.

‘Waarmee?’ vroeg de man verbaasd.

‘Met het kopen van nieuwe schoenen,’ zei Brigitte en ze liep, zonder hem een hand te geven, zonder zich nog om te draaien om te zien hoe haar opmerking bij hem was aangekomen, zijn kantoor en de school uit. Om er nooit meer terug te keren.

Dat was nu precies vijf jaar geleden. Omdat het schrijven van een boek nog niet zo eenvoudig was en omdat je, terwijl je schreef, ook nog moest eten, werkte Brigitte ondertussen in een schoenenwinkel.

’s Avonds en ’s nachts schreef ze. Haar verhaal draaide om een paar Jimmy Choos vanaf de geboorte, de handgemaakte productie door Jimmy Choo zelf in zijn kleine atelier in West-Londen dat bewaakt wordt door twee agenten omdat spionnen op de loer liggen op het moment dat bekend wordt

dat hij de schoenen ontwerpt voor *the people's princess*, tot de ondergang van de schoenen. De schoenen zijn verdoemd doordat ze als eerste worden gedragen door de prinses van Wales vlak voor haar dramatische dood.

Het ongelukkige misverstand waardoor de schoenen in de vuilverbrandingsoven van IJmuiden belanden. De schoenen slaken een kreet wanneer ze door de vlammen worden opgeslokt en de eigenaresse slaakt een kreet op precies datzelfde moment. Zij vindt nooit meer liefde en raakt haar werk kwijt. Ook moet ze haar huis uit en wordt ze door haar ouders verstoten. En dat alles omdat ze zo onverschillig was omgesprongen met haar schoenen, die schitterende schoenen, en omdat ze niet had ingezien dat haar lot met dat van de schoenen verbonden was, hoewel de schoenen haar dat hadden willen vertellen maar zij had niet willen luisteren. Einde.

Vlak nadat ze die definitieve woorden onder haar roman had getypt, las ze in de krant een interview met Marc Goudemondt, een man met een aardig gezicht, vond ze, een aardig gezicht, maar weer – waarom toch? – lelijke schoenen. In het interview zei Marc dat er voor verhalen die bijzonder en origineel waren altijd plaats was bij uitgeverij Goudemondt. En dat hij niet meedeed aan het grachtengordelgekonkel. Dat vond ze goed van hem, ook al wist ze niet precies wat dat was, grachtengordelgekonkel. Ze besloot het manuscript aan hem op te sturen. Nadat ze het had geprint, was ze zelf onder de indruk geweest, en zelfs emotioneel. Het hele pak papier was zo uit haar hoofd, uit haar gedachten ontstaan. Hoe was het mogelijk?

Dat was alweer een paar weken geleden. Gister had ze plotseling een brief ontvangen met daarop haar naam, Brigitte

Hooijmakers, en de naam van de uitgeverij in gouden letters, Goudemondt, 'sinds 1912.' Ze had de brief van de mat opgepakt en hem mee naar boven genomen, op tafel gelegd en ernaar gekeken. Ze had een cola light gedronken en een appel gegeten. Ze had muziek gedraaid, 'Home' van Dotan, en ze had naar twee afleveringen van *Game of Thrones* gekeken. Daarna had ze hem pas durven openmaken. Ze was uitgenodigd voor een gesprek met Marc, de volgende dag al. Blijdschap was een te eenvoudig woord voor wat Brigitte toen voelde.

Marc Goudemondt, midden dertig, komt aangefietst, zet zijn fiets neer bij een wat vervallen grachtenpand en gaat door de verveloze deur naar binnen. Naast de deur prijkt een eens glanzend, maar nu dof geworden bord: GOUDEMONDT, UITGEVERS SINDS 1912.

Vertel mij wat u leest en ik vertel u wie ik ben, dat is Marc. Het boek dat je leest, vertelt iets over de mens die je wilt zijn, vindt Marc Goudemondt, en daarom vraagt hij altijd wanneer hij iemand ontmoet wat diegene op dat moment leest. Zelf was hij eerst lezer en daarna pas uitgever.

Marc loopt op aftandse gypies door de voormalig chique gangen die nu een armoedige indruk maken: de muurverf bladdert af, een paar marmeren vloerplaten zijn gebarsten en moeten vervangen worden en wanneer je je hoofd in je nek zou leggen, zou je kunnen zien dat een paar gipsen plafondornamenten hebben losgelaten. Zijn secretaresse, Marjolein, 35 jaar jong, ongetrouwd maar wel op zoek, is bezig een bureaulamp met een plakbandje te repareren. Als Marc zijn kantoor binnen wil gaan, trekt hij de deurkruk van de deur.

'Is mijn broer er al?'

Maar hij weet het al voor hij antwoord krijgt, intussen probeerend de deurkruk weer te bevestigen.

‘O nee, natuurlijk niet. Het is weer zover.’

Boudewijn Goudemondt, ouder dan Marc, homoseksueel met een licht extravagant uiterlijk, wordt onderzocht door dokter Van Eijk. Deze glimlacht en praat geruststellend op Boudewijn in, die pijnlijk op zijn maag wijst. Boudewijn trekt somber zijn overhemd weer over zijn goed geproportioneerde bovenlichaam.

‘Altijd hetzelfde liedje met jou. Je bent zo gezond als een vis. We weten allebei wel waarom jij pijn in je maag hebt,’ zegt Van Eijk.

‘Onze bestverkochte titel van de laatste twee jaar bestaat uit drieëntwintighonderdveertien exemplaren over de toonbank. Welgeteld twee drukken.’

‘Half Nederland zit toch op z’n zolderkamer romans te schrijven? Krijgen jullie niet heel veel opgestuurd?’ vraagt de dokter.

‘Zeker. Vorige week nog had ik een volstrekt onbekende auteur aan mijn bureau zitten. Met een meesterwerk. Maar ja, daar gaat het helaas tegenwoordig helemaal niet meer om,’ zegt Boudewijn.

Van Eijk kijkt hem niet-begrijpend aan.

‘De dictatuur van de media wordt elke dag erger,’ legt Boudewijn uit, ‘ik kan de prachtigste boeken doen verschijnen, en meteen naar het oud papier brengen als ik mijn auteur niet op televisie krijg, of op de radio.’

‘Wat was dan het probleem met die auteur?’ vraagt Van Eijk.

‘Het probleem,’ zegt Boudewijn terwijl hij met een zucht

zijn irritatie probeert te verbergen, 'is dat echte schrijvers, de schrijvers van literatuur met een grote L, over het algemeen niet mediageniek zijn. Dat is ook logisch, want als ze presenter of verkoper hadden willen worden, hadden ze wel een ander beroep gekozen. Echte schrijvers zie je niet op de tv. Echte schrijvers zijn aan het schrijven en bemoeien zich niet met het liefdesleven van Gordon of de poes van Sylvie Meis.'

Van Eijk glimlacht.

'Leuke woordspeling,' zegt hij.

'Die zijn verboden in boeken,' zegt Boudewijn, 'dank u dokter.'

Ze schudden elkaar de hand. Boudewijn verlaat de spreekkamer.

'H... h... hallo. Is er v... v... v... vandaag iets voor me b... b...'

Herman Schutte, midden vijftig, heeft voor de deur van zijn armoedige flat de postbode aangeschoten. Herman heeft een hangend oog, een wijnvlek op zijn kin en wat er van zijn haar rest, sliert langs zijn gezicht. Ook de laatste zes modes zijn aan hem voorbijgegaan.

'... b... b... bij!?'

'Alstublieft.'

De postbesteller overhandigt hem wat post en loopt door. Herman komt binnen in een schaars ingerichte ruimte, vol kringloopwinkelmeubels. De muren zijn behangen met A4'tjes vol aantekeningen en verbleekte post-its. Hij ziet op een envelop het logo van Goudemondt met de subtekst 'Uitgeverij sinds 1912'. Hij scheurt hem haastig open en trekt de brief eruit. Zijn gezicht trekt samen van teleurstelling als hij de eerste woorden leest. Hij loopt naar een kast, pakt een

dik gevulde ordner met het woord ‘afwijzingen’ op de rug en stopt met een zeer somber gezicht de brief van Goudemondt erbij.

In een deftige kamer die betere tijden heeft gekend zit Marc aan een door bierviltjes gestutte tafel. De deur gaat open en de secretaresse laat Brigitte binnen; ze is nerveus, maar vol adrenaline.

‘Hallo, Brigitte Hooijmakers,’ ze steekt haar hand uit.

‘Marc Goudemondt.’

Marc is opgestaan, schudt haar hand en wijst op de lege stoel tegenover hem.

‘Mevrouw Hooijmakers, ik denk dat er iets fout...’

‘Voor u begint: ik zeg maar meteen dat ik...’

‘... is gegaan, want...’ zegt Marc.

‘... altijd ruzie heb met de spellingscheck op mijn laptop en...’ zegt Brigitte

‘... deze afspraak is erdoorheen geslipt...’ zegt Marc.

‘... ik vast een paar foutjes heb gemaakt. En qua grammatica ben ik ook niet... ik praat de hele tijd door u heen hè?’

Ze kijken elkaar aan, waarbij Marc de geldingsdrang in haar ogen ziet branden.

‘Ik heb *Haasten op hielen* gelezen, nou ja gedeeltelijk, en...’

Hij aarzelt en bladert even door het dunne manuscript dat voor hem op zijn bureau ligt.

‘... begrijp ik nou goed dat de hoofdpersoon van dit boek geen mens is, maar eh... wordt gevormd door...’

‘Jimmy Choos.’

Ze zegt het met een trotse grijns.

‘Dat zijn schoenen,’ constateert Marc.

‘Ja. Daar gaat het over. Schoenen zeggen alles over iemand.

Schoenen kunnen iemand zijn. Echt waar.’

Marc probeert zijn cynisme te verbergen terwijl Brigitte hem onverschrokken aankijkt.

‘Kent u het verhaal van Jimmy Choo, de oprichter, bedenker en uitvinder van de Jimmy Choos?’

Marc schudt ontkennend zijn hoofd.

‘Hij is geboren in Penang, zijn vader was schoenmaker en had een schoenenwinkel. Al op zijn elfde wilde de kleine Jimmy schoenen maken, net zoals zijn vader. Maar zijn vader vond dat niet goed. Hij vond hem te jong, te onervaren en te ongeduldig.

“Zit, kijk en leer,” zei hij tegen de kleine jongen. “Zit, kijk en leer.”

Maandenlang zat Jimmy, terwijl zijn vriendjes buiten speelden, op een houten krukje tegenover zijn vader en keek hoe hij schoenen maakte. Eerst tekende hij het ontwerp, daarna maakte hij een model, dat gemaakt was op de exacte afmeting van de voeten van de vrouw voor wie de schoenen waren, zodat de afstand van de teen tot de hiel, de afstand tussen de kleine teen en de grote teen, de hoogte van haar wreef, de diepte van de holte onder haar voet en zelfs het nauwelijks zichtbare maar wel aanwezige verschil tussen haar linker- en rechervoet in het model verwerkt waren.

Vervolgens werd het model van de schoen verder aangepast aan de voeten, waarna ten slotte eerst de schoen in vilt, papier of nepleer werd vervaardigd om te kijken of de getekende schoen in die maat nog overeenkwam met de uiteindelijk gemaakte schoen en of het model nog moest worden aangepast om het originele ontwerp genoeg recht te doen, waarna pas het ontwerp met de hand en zo zorgvuldig alsof het zijde betrof in leer, suède of ander materiaal in elkaar werd gezet.